

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete 1

Grundnivå 2

Att arbeta med IKT i engelskundervisning

En litteraturstudie om att använda digitala verktyg i språkundervisning i åk F-3.

Författare: Jennie Johansson

Handledare: Christine Cox Eriksson

Examinator: David Gray

Ämne/huvudområde: Pedagogiskt arbete/engelska

Kurskod: PG2050

Poäng: 15 hp

Examinationsdatum: 2017-01-15

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

Ja

Nej

Sammanfattning

I takt med att tekniken utvecklas runt om i världen synliggörs informations- och kommunikationsteknologin (IKT) allt mer i skolan. De digitala verktygens framfart är snabbare än någonsin tidigare och blir ett allt vanligare inslag i undervisningen. Syftet med denna litteraturstudie är att ta reda på vad tidigare forskning säger om nyttjandet av digitala verktyg i engelskundervisningen för yngre elever och hur eleverna kan motiveras av att använda surfplattor i språkundervisningen. Det fanns också en önskan att förstå hur surfplattor kan användas i undervisningen. Resultatet av den kvalitativa innehållsanalysen visar att eleverna upplever användandet av surfplattan som roligare än den undervisningen de är vana vid. Elevernas motivation och produktivitet ökar med användandet av surfplattor och lärare har upplevt att eleverna tar större ansvar för sitt eget lärande samt blivit säkrare att prata ett främmande språk. Det som också har framkommit är att användningen dock bör ske i rätt mängd och med tydliga mål för att användningen ska kunna vara som mest givande. Surfplattor i undervisningen är ett relativt outforskat område och det finns ännu inga definitiva besked om hur digitala verktyg påverkar elevernas motivering för språkinläring. Examenarbetets resultat ger uppkomst för vidare forskning huruvida inläringen påverkas i användandet av surfplattor vilket skulle kunna forskas på genom empiriska studier.

Nyckelord: Informations- och kommunikationsverktyg, IKT, surfplattor, IT, Digitala verktyg, Engelskundervisning för F-3.

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
1.1 Syfte och frågeställningar	2
2. Bakgrund	3
2.1 Vad är en surfplatta?	3
2.2 Vad är en app?	3
2.3 IT och IKT	3
2.4 Digital teknik i och utanför klassrummet	3
3. Teoretiska perspektiv	4
4. Metod	5
4.1 Utformning	5
4.2 Databassökning och urval	5
4.3 Analys	6
4.4 Etiska överväganden	6
5. Resultat	6
5.1 Presentation av valda källor	6
5.2 Digitala verktyg i allmänhet	7
5.2.1 Surfplattor som hjälpmedel	8
5.2.3 Fördelar och nackdelar med surfplattor	8
5.3 Lärarens användning av digitala verktyg i engelskundervisningen	9
5.4 Elevens motivation och vilja för språk	9
6. Diskussion	10
6.1 Resultatdiskussion	10
6.1.2 Hur kan lärare arbeta med digitala verktyg i språkundervisningen?.....	11
6.1.3 Hur påverkas elevernas motivation i användandet av digital teknik?.....	12
6.2 Metoddiskussion.....	13
7. Slutsats	14
7.1 Fortsatt forskning	15
Referenser	16
Bilagor	18
Bilaga 1	18
Tabell 2: Sökutfall	18
Bilaga 2	19

Tabell 3: Relevansbedömning inför inläsandet av resultat	19
Tabell 4: Relevansbedömning inför inläsandet av resultat	19

1. Inledning

Vårt moderna samhälle idag är ett digitalt informationssamhälle som påverkar de flesta människors liv på ett eller annat sätt. Teknik som surfplattor, datorer, smartphones med mera används varje dag av de flesta av oss, även våra barn. Med tekniken kommer barnen därmed i kontakt med det engelska språket mycket tidigt, både hemma och i skolan. Engelska räknas som Sveriges andraspråk och det blir allt mer viktigt för ett välfungerande samhälle (Lundberg, 2011, s. 93). Samtidigt som digital teknik utvecklas ställs också högre krav på elevernas kunskaper om digitala verktyg både inom skolans verksamhet och i samhället. I Skolverkets *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* (Lgr11) står det beskrivet under skolans uppdrag att eleverna ska ges möjlighet att stimuleras och utveckla kunskaper och färdigheter genom varierande och kreativ undervisning. Eleverna ska kunna orientera sig i vår moderna värld och i den är det allt viktigare med kunskaper om digitala verktyg för att skapa förståelse och verka aktivt i samhället. För att få tilltro till sin språkliga förmåga ska eleverna ges möjlighet till att med varierande undervisning få samtala, läsa och skriva (Skolverket, 2011, s. 9). Det är därmed nödvändigt att skolan bidrar till elevernas kunskapsutveckling genom att låta eleverna arbeta med olika former av digitala verktyg under utbildningen

Trots att studier visar på att pedagogiska användningsområden inom digital teknik underlättar elevernas inläring och att digitala verktyg är viktiga i undervisningen står det inte mycket om det i dagens läroplan (Häkkinen & Kankaanranta, 2011, s. 207). Lgr11 (2011) innehåller kursplaner för varje skolämne där förmågor och kunskapskrav står beskrivna. I kursplanen för engelska anges det att eleverna ska kunna använda olika hjälpmedel för att utveckla kunskaper i att anpassa sitt språk (Skolverket, 2011, s. 34). På många skolor runt om i Sverige finns det digitala verktyg och hjälpmedel som eleverna har tillgång till. Som student och under min verksamhetsförlagda utbildning har jag dock inte sett lärarna använda surfplattor särskilt mycket i språkundervisningen. Det har fått mig att fundera över hur användandet av surfplattor skulle kunna gynna elevernas språkutveckling.

Häkkinen och Kankaanranta (2011, s. 209) nämner en negativ effekt i användandet av digital teknik där elever kan ses som passiva konsumenterna av tekniken utan eget tänkande. Med passiva menas här att eleverna följer programmen de använder och det mönster som byggs upp i programmet. De behöver således inte tänka själva utan svarar med automatik på programmets uppgifter. Därmed menar Häkkinen och Kankaanranta (2011) att en bra bas att stå på för ett givande språklärande är att se över elevernas intressen och språkliga aktiviteter på fritiden. Det är via lekar och spel som barn i unga år lär sig att delta, samverka och uttrycka sig i sociala situationer. Med fördel kan därför leken tas in i klassrumsundervisningen och med digitala verktyg kan meningsfulla lärandemiljöer skapas som ger mer engagerade elever som minns de nya kunskaperna bättre (Häkkinen & Kankaanranta, 2011, s. 211).

1.1 Syfte och frågeställningar

Surfplattor är en förhållandevis ny teknik och det kan vara lättare att hitta forskning om datoranvändning i skolan. Datoranvändning och surfplattor användning kan ses som jämlika men eftersom surfplattan är ett så pass nytt fenomen i skolan så ligger intresset på dessa i denna studie. Examenarbetets övergripande mål är att utforska den digitala teknikens roll i engelskundervisningen i årskurserna F-3. Följande forskningsfrågor ställs:

- Vad säger forskningen om användandet av digitala verktyg i språkundervisningen i allmänhet?
- Hur kan lärare arbeta med digitala verktyg i språkundervisningen?

- På vilket sätt påverkas elevernas vilja och motivation till engelskundervisning i synnerhet genom användandet av surfplattor?

2. Bakgrund

I detta avsnitt redovisas begrepp och litteratur vilka har till uppgift att skapa en bakgrundsförståelse för ämnesvalet. Bakgrunden diskuteras senare i resultatdiskussionen.

2.1 Vad är en surfplatta?

En surfplatta beskrivs ofta som ett mellanting mellan en bärbar dator och en mobiltelefon. Beroende på vilken tillverkare surfplattan kommer ifrån kallas det för iPad, surfplatta eller pekskärm. Tekniken består av en tryckkänslig skärm där brukaren trycker med sitt pekfinger eller pekpena under användandet. Surfplattan är mindre än en vanlig bärbar dator och ses som ett mobilt redskap för att söka efter information, spela spel, se på bilder, skriva på eller liknande.

2.2 Vad är en app?

Ordet app står för applikation och betyder tillämpning. Appen är ett dataprogram som laddas ner och installeras på surfplattan efter önskemål och behov (Banister, 2010, s. 125). Det finns appar för alla möjliga olika användningsområden, både för vuxna och barn. När appen är nedladdad och ska användas trycker man på ikonerna och programmet startas.

2.3 IT och IKT

Informations- och kommunikationsteknologi, IKT, är en utbredning av begreppet *informationsteknologi*, IT. Båda begreppen används och står för ungefär samma saker men eftersom datorer har gått från att vara informationsgivande till att även vara ett medel för kommunikation fanns behov att bredda begreppet för några år sedan (Estling Vannestål, 2009, s. 12; Granath & Estling Vannestål, 2008, s. 126).

Utvecklingen av IKT i skolan går relativt långsamt trots indikeringar på att ett ökat användande skulle kunna ha en positiv effekt på inlärandet. De flesta elever ser tekniken ur en positiv synvinkel och därför måste skolan se till att beakta deras intressen och bygga vidare på dessa i undervisningen (Häkkinen & Kankaanranta, 2011, s. 207). Lärare kan till exempel använda sig av IKT genom att låta eleverna söka information på nätet, se på film, skriva i skrivprogram eller spela spel på surfplattor (Estling Vannestål, 2009, s. 12). För att använda sig av IKT är det viktigt att vara ordentligt förberedd med en reservplan i åtanke om inte tekniken fungerar som den ska. Med hjälp av IKT sammanfogas flera lärdomar in i en helhet och eleverna får ett bredare samhällsperspektiv. Det finns många möjligheter att utveckla arbeten med IKT men risken finns att tekniken blir ett oreflekterat komplement till undervisningen som inte är genomtänkt från början (Estling Vannestål, 2009, s. 22, 23).

2.4 Digital teknik i och utanför klassrummet

Synen på digitala verktyg förändras och allt mer traditionell undervisning och läroböcker byts ut mot digital teknik. Med traditionell undervisning menas i detta examensarbete att lärare står framför klassen och i huvudsak undervisar utifrån läroböcker. Undervisningens fokus har förr legat på utantillinläring och minnesträning med muntlig information och efterföljande arbete i läroböcker (Selander & Kress, 2010, s. 59). Nu riktas undervisningen mot att eleverna själva ska kunna skapa, bearbeta och producera ny relevant information med hjälp av digital teknik. Studier har visat att det inte går att hindra den digitala teknikens framfart och i dagens

klassrum skapar surfplattor en större flexibilitet med en större pedagogisk vinst än vad läroböcker ger. Den digitala miljön vidgar möjligheterna till informationsflödet och med interaktioner via animationer och ljud har eleverna således blivit mer ansvariga för sin undervisning (Selander & Kress, 2010, s. 61, 62). I jämförelse med datorer gör surfplattor det enkelt för eleverna att läsa texter och spara ner sina arbeten snabbt när lektionen är slut och eftersom den också är lätt att ta med sig kan läraren enkelt förflytta klassrummet till en aktuell miljö, exempelvis skolgården. Dessutom är det viktigt att jobba vidare med elevernas förkunskaper (Lundberg, 2011, s. 35). Många spel- och datatermer eleverna är vana vid från sin fritid hjälper till att bygga vidare på språkutvecklingen i skolans undervisning (Lundberg, 2011, s. 95). Digital teknik öppnar upp klassrummet inför världen och med all tillgång till material på internet skapas också en större öppenhet och förståelse för omvärlden (Selander & Kress, 2010, s. 64).

Alla elever främjas av att använda sig av sina sinnen i en varierad språkundervisning för att bibehålla språkkunskaper, men yngre elever sägs ha ett mer oproblematiskt sätt att lära sig nya språk jämfört med äldre (Lundberg, 2011, s. 78). Elevernas språkkunskaper tar olika riktningar redan under de tidigaste skolåren och skillnaderna ökar allt eftersom eleverna blir äldre. En förklaring till detta kan vara den digitala tekniken då eleverna har varierande tillgång till digital teknik hemma och använder den olika mycket under sin fritid (Lundberg, 2011, s. 94). Lundberg poängterar dock att ”språkkunskaper är ett resultat av aktivitet, inte ett passivt registrerande av engelska ord från internet, musik, film och tv” (2011, s. 97). Med detta menar hon att om det inte krävs aktivt engagemang från eleverna så kommer de inte heller att ta till sig det nya språket. Eleverna måste stimuleras till att tänka, agera och reagera både inne i klassrummet och utanför så att den nya kunskapen befasts och arkiveras för att bli till minne (Lundberg, 2011, s. 99).

Idag har många skolor goda förutsättningar för att använda digital teknik i undervisningen och detta gör det möjligt att ta in engelskan på ett mer naturligt sätt för eleverna än vad som tidigare varit möjligt. På många webbplatser finns övningar vilka är anpassade efter klassrummets tekniska tillgångar och genom aktiviteterna blir eleverna mer delaktiga i språklärandet. Det finns gott om material att hämta från olika webbplatser men alla aktiviteter som tas in i klassrummet måste ha ett syfte och färdighetsmål för att kunna tillämpas (Lundberg, 2011, s. 96, 97).

3. Teoretiska perspektiv

Det här avsnittet redovisar valda inriktningar på teoretiska perspektiv. Examensarbetet fokuserar främst på de tre områdena *IT som automat*, *IT som verktyg* och *IT som arena* men i avsnittet ges en djupare förklaring utifrån mer välkända teorier för att skapa en bättre förståelse för vad de tre områdena innebär och står för.

Enligt Granath och Estling Vannestål (2008, s. 4; se också Estling Vannestål, 2009, s. 13) finns det tre sätt, eller paradigm, att se på IT-användning för språkträningssyfte: *IT som automat*, *IT som verktyg* och *IT som arena*. *IT som automat* relaterar till behavioristiska teorier där tekniken ses som hjälpmedel att ge eleverna svar på frågor som är antingen rätt eller fel med enstaka ord eller fraser (Estling Vannestål, 2009, s. 13). Granath och Estling Vannestål (2008) beskriver det som en ”mekanistisk inlärningsmetod” vilken återkopplar genom att ge användaren gensvar direkt efter svar valts. Trots att sådana övningar påminner om den gamla översättningsmetoden, används de flitigt idag (Granath & Estling Vannestål, 2008, s. 134). *IT som verktyg* pekar i stället åt kognitiva och konstruktivistiska teorier där teknikens möjligheter används som ett hjälpmedel för eleverna (Estling Vannestål, 2009, s. 13). Språkträningens kreativa sidor styr med bakgrund i att kunskap skapas genom aktiva

processer. Genom att skapa mening förändras individens förståelse och först då skapas också kunskap. Med detta synsätt är IT bland annat ett hjälpmedel, exempelvis ett ordbehandlingsprogram, när användaren behöver förstå eller presentera en uppgift (Granath & Estling Vannestål, 2008, s. 134). *IT som arena* kan ses som samverkande med den sociokulturella teorin om att se kommunikation, interaktion och olika kulturmöten som fokus för inläringens utvecklingsprocess (Estling Vannestål, 2009, s. 13). Utgångspunkten är Vygotskys (1978) tankar om att kunskap skapas och ägs av en grupp individer (Granath & Estling Vannestål, 2008, s. 132). Interaktion och möjligheten att träna kommunikativa färdigheter är grundläggande förutsättningar för att utveckla språket (Granath & Estling Vannestål, 2008, s. 134).

Granath och Estling Vannestål (2008) nämner ytterligare två perspektiv som kan vara viktiga i ett språkinläringssammanhang: *instruktionism* och *konstruktivism*. *Instruktionismen* lägger vikt vid lärarrollen där läraren kan vara en fysisk person eller ett digitalt verktyg. Perspektivet är färdighetsinriktat med resultatet som viktigast, inte inlärningsprocessen. *Konstruktivism* inriktar sig på elevens roll mer än på lärarens och ser processen som viktigare än resultatet (Granath & Estling Vannestål, 2008, s. 134). För att skilja på dessa kan man se lärandet ur ett *deduktivt* eller *induktivt* synsätt. *Deduktiva* lärandemetoder omfattar exempelvis läroböcker och övningar medan *induktivt* lärande sker genom autentiska exempel där eleven lär sig genom egna slutsatser (Granath & Estling Vannestål, 2008, s. 136).

4. Metod

Under den här rubriken redogörs den metod som använts för sökandet och sorterandet av insamlade data, hur analysarbetet har gått till samt de urval och etiska överväganden som gjorts.

4.1 Utformning

Metoden för examensarbetet är en systematisk litteraturstudie vilket innebär att litteraturen är sökt på ett systematiskt sätt, kritiskt granskad och avslutningsvis sammanställd till ett resultat (Eriksson Barajas, Forsberg & Wengström, 2013, s. 28). Examensarbetet har grundat sig i att söka efter relevanta artiklar i databaser. Flertalet sökord har använts, dessa beskrivs närmare i nästa avsnitt. Eftersom databassökningarna i vissa fall givit många resultat har sökningarna avgränsats. För att väga upp mot Eriksson Barajas m.fl. (2013, s. 31) riktlinjer om att fokus ska ligga på aktuell forskning valdes en tidsram på 10 år, det vill säga ingen forskning äldre än från 2006 redovisas. Valet av tidsaspekt motiveras utifrån att surfplattor är ny digital teknik i skolan och ännu har inte mycket forskning hunnit genomföras och redovisas. Resultatet bygger på vetenskapliga artiklar och rapporter med syfte att komma fram till slutsatser av tidigare forskning för att kunna ge förslag på vidare forskning inom området, vilket rekommenderas av Eriksson Barajas m.fl. (2013, s. 32).

4.2 Databassökning och urval

För sökning av litteratur har flera olika sökmotorer och även en hemsida använts. Databaserna valdes ut med hjälp av bibliotekarie, handledare och efter egen erfarenhet. Google Scholar är den sökmotor som använts i största mån men sökningar har kompletterats i Summon och EBSCO host. Skolverkets hemsida har använts för att söka efter myndighetsbaserad information. Ytterligare källor har rekommenderats av andra studenter och tidigare examensarbeten har använts som inspirationskällor i skrivandet. Relevant data har sökts utifrån studiens huvudsyfte och sökord som använts är: *iPad, early primary, English, ICT, language education, secondary language, digital tools, IT* m.fl. Om en sökning/ett sökord resulterade i många träffar gjordes ett urval för att begränsa sökresultatet. De sökord som gav

de bästa och mest relevanta resultat var de på engelska. I Bilaga 1, Tabell 2, redovisas en översikt av de sökorden tillsammans med antalet träffar före och efter eventuella urval. Urvalen består i huvudsak av kompletterande sökord. I tabellen redovisas dock inte de artiklar som rekommenderats av handledaren.

4.3 Analys

Eftersom en litteraturstudie innebär en kvalitativ forskningsansats med målet att förstå och inte förklara (Larsen, 2009, s. 22) består tillvägagångssättet för analysen av en innehållsanalys. En fullständig artikelpresentation finns under avsnitt 5.1, Tabell 1. Insamlade artiklar har lästs igenom för att sortera bort forskning som inte svarar på arbetets syfte och frågeställningar. Fokus lades på att finna samband, mönster och gemensamma drag samt skillnader i texterna för att systematisera datamaterialet så att det blev lättare att analysera det (Larsen, 2009, s. 101, 102). Det var viktigt att uppdatera söklistan för att inte tappa bort artiklar som eventuellt kunde användas vid ett senare tillfälle. Avslutningsvis analyserades den insamlade datan för att utvärdera nya insikter och ge förslag på vidare forskning.

För att lättare systematisera och redogöra för om artiklarna uppfyller kriterierna för studien användes en relevansbedömning i form av två checklistor vilka kan ses i Bilaga 2, Tabell 3 och 4 (Eriksson Barajas m.fl., 2013, s. 188, 192). En kvalitativ undersökning bör uppfylla vissa kriterier såsom krav på validitet och reliabilitet. Validitet handlar om hur giltig studien är och att det som är relevant för undersökningen undersöks (Karlsson 2007, s. 253; Larsen, 2009, s. 80). Reliabiliteten säkerställer studiens trovärdighet och resultatet måste vara trovärdigt för att studien ska kunna slutföras (Karlsson, 2007, s. 252; Larsen 2009, s. 81).

4.4 Etiska överväganden

Etiska överväganden ska göras vid alla systematiska litteraturstudier. Detta krav har uppfyllts genom att den utvalda litteraturen granskats innan publikation. Eriksson Barajas m.fl. (2013) poängterar vikten av att vara källkritisk och att alla resultat ska presenteras, både de som stödjer och inte stödjer studiens hypoteser (Eriksson Barajas m.fl., 2013, s. 69, 70). I största mån har *peer-reviewed* artiklar sökts, alltså artiklar som gått igenom en vetenskaplig granskningsprocess.

5. Resultat

I det här avsnittet kommer resultatet av litteratursökningen och resultatet av analysen att redovisas. Rubrikerna representerar de kategoriseringar som uppkommit under analysens gång. Kategorierna är: *Digitala verktyg i allmänhet*, *Lärares användning av digitala verktyg i engelskundervisningen* och *Elevens motivation och vilja för språk*.

5.1 Presentation av valda källor

I Tabell 1 presenteras de sju utvalda texter som utgör underlaget för analysen. Studierna är numrerade och presenterade i alfabetisk ordning.

Tabell 1: *Artikelpresentation*

Studie	Författare, år, land	Typ av dokument/metod	Område	Deltagare
1.	Banister, S., 2010.	Vetenskaplig artikel.	Digital teknik i undervisningen. Fokus på	Metoder att använda i undervisningen för

	USA.	Forskningsöversikt. Peer-reviewed.	iPod touch (iPads) med introduktion i utvalda appar.	att tillmötesgå läroplanen i årskurserna F-6.
2.	Cimermanova, I. 2013. Slovakien.	Empirisk studie (enkät och fokusgruppintervju). Peer-reviewed.	EFL lärares användning av digitala verktyg. Kvantitativa och kvalitativa data.	Lärare som undervisar 6–7-åriga barn.
3.	Flewitt, R., Messer, D., & Kucirkova, N., 2014. England.	Empirisk studie (enkät, intervjuer och observationer). Peer-reviewed.	Synliggör potentialen för iPads i undervisningen vid inläring av läskunnighet.	Tre valda skolor med lärare som arbetar med läskunnighet i årskurserna 1–3.
4.	Henderson, S., & Yeow, J., 2012. Nya Zeeland.	Empirisk studie (fallstudie och intervjuer). Peer-reviewed.	Studie från en skola i Nya Zeeland vilka var bland de första i världen med att tillämpa iPads i undervisningen. Sammanfattning av iPadens styrkor och svagheter i undervisningen.	En skola med deltagande lärare som arbetar med 5–12-åriga elever samt IT-personal.
5.	Kjällander, S., & Moinian, F., 2014. Sverige.	Vetenskaplig artikel (projektarbeten med inspelade observationer och empiriska exempel). Peer-reviewed.	Elevernas skapande av meningsfullhet i sin användning av digitala verktyg.	Två projekt från totalt 18 skolor med deltagande lärare och elever i förskoleklass.
6.	Pim, C. 2013. England.	Empirisk studie (fallstudie). Peer-reviewed.	Studier gjorda på användandet av digital teknik i engelskundervisningen.	Lärare från olika länder vilka undervisar i årskurserna F-3.
7.	Skolverket, 2015. Sverige.	Sammanfattning av PISA-resultat 2012. (enkät/pappersprov).	Jämför genomsnittet av svenska elevers användande av digital teknik med OECD:s PISA-mätningar. Statistik.	Nationella analyser från 15-åringar från 41 deltagande länder.

5.2 Digitala verktyg i allmänhet

Sverige är ett av de länder med högst användande av digital teknik både i och utanför skolan enligt Skolverket (2015). Surfplattan är ett relativt nytt arbetsverktyg och ännu finns det inte tillräckligt mycket evidensbaserad forskning inom området för att kunna säkerställa hur användandet påverkar eleverna (Banister, 2010, s. 129; Skolverket, 2015, s. 4). Användandet av digitala verktyg har ökat de senaste åren och skolans satsningar inom IT-området är stora men trots detta känner många lärare att de saknar rätt kompetens (Skolverket, 2015, s. 4). Skolorna behöver bli bättre på att ge lärarna utbildning och kompetensutveckling i *hur* den

digitala tekniken används på rätt sätt och hjälp till att lära eleverna kritiskt granska vad och hur de använder sig av digitala verktyg (Skolverket, 2015, s. 4).

Hur IT-användningen påverkar elevers skolresultat kan bero på mängden användande både i- och utanför skolan (Skolverket, 2015, s. 4). Statistik från OECD:s PISA-undersökning visar att elever i 15 års-åldern använder internet under skoltid upp till 39 min/skoldag. Samma elever sitter under sin fritid i genomsnitt 144 minuter/vecka under vardagar och 176 minuter under helgdagarna. Det är ett högre värde än vad de flesta andra OECD-länder har menar Skolverket (2015, s. 3). Skolverket (2015, s. 4) beskriver ett samband mellan rikligt användande av digital teknik och försämrade skolresultat. Det som gynnar elevernas lärande mest är användandet inom ramen för skolarbete i samverkan med traditionell klassrumsundervisning (Skolverket, 2015, s. 2). Elever som använder extremt mycket IT (minst sex timmar om dagen) utanför skolan visar tendenser till försämrade resultat i skolarbetet och anges skolka mer, känna sig utanför och mår sämre än vad elever som inte använder digital teknik gör rapporterar Skolverket (2015, s. 3).

5.2.1 Surfplattor som hjälpmedel

Surfplattor med dess appar skapar nya förutsättningar att möta läroplanen hävdar Flewitt m.fl. (2014, s. 302). Appar kan ha bestämda syften för inläring och i engelskundervisningen kan läraren tillgå appar som är särskilt inriktade mot språkundervisning (Banister, 2010, s. 128). Dessa kan vara att utveckla elevernas skrivning, läsning, grammatik, ordförråd eller samtal. Många av de appar och webbplatser lärarna använder i språkundervisningen är en bakomliggande process som kräver mycket av lärares planeringstid och engagemang. Men detta är samtidigt nödvändig för att så småningom kunna bidra till evidensbaserade kunskaper och utvecklingsområden gällande användandet (Banister, 2010, s. 129). Flewitt, m.fl. (2014, s. 296, 297) uppmuntrar lärare att använda tekniken så att eleverna utvecklar sina kunskaper både språkligt och digitalt och förespråkar det dem kallar för ”öppna appar” där eleverna får chans att själva bidra och tänka till utan att alla moment är förberedda.

Surfplattan är ett mycket användbart redskap för språkundervisning eftersom den har både flexibla och variationsrika egenskaper (Henderson & Yeow, 2012, s. 87). Hur surfplattor användes i Henderson och Yeows (2012) studie berodde på både ämne och målgruppen. Med surfplattor är det lätt att anpassa arbetsuppgifter efter apparna och elevens egen nivå (Henderson & Yeow, 2012, s. 78, 83). Äldre digitala verktyg, såsom filmer, bilder och datorer, har utforskats sedan flertalet år tillbaka och har länge använts i undervisningen för att underlätta elevernas inläring. Surfplattor skapar nya sätt att använda mobila undervisningsmetoder då de är lättare att ta med sig och kan arbetas med på flertalet ställen i jämförelse med datorer eller tv-apparater. Surfplattans tillkomst underlättar lärarnas möjligheter att öka sitt digitala användande i undervisningen eftersom de lätt kan anpassas efter elevernas individuella behov och förutsättningar (Banister, 2010, s. 122).

5.2.3 Fördelar och nackdelar med surfplattor

Det finns både fördelar och nackdelar när det kommer till användande av digitala verktyg i språkundervisningen. Precis som Flewitt m.fl. (2014, s. 302) påstår även Pim (2013, s. 39) att digitala verktyg öppnar upp lärarnas möjligheter att möta läroplanen med nya undervisningssätt. De digitala verktygen har en viktig roll i undervisningen i de lägre skolåldrarna. De hjälper läraren inte bara i klassrummet utan att också förstå elevernas hemförhållanden och intressen. Som lärare får man inte glömma bort att det är sammanhanget som avgör när tekniken är användbar och vad som är relevant att använda i en specifik situation (Pim, 2013, s. 39).

Många appar kräver att surfplattan är ansluten till Wifi vilket kan orsaka problem om nätverket inte fungerar vid det tänkta tillfället (Henderson & Yeow, 2012, s. 82). Surfplattor behöver uppdateras emellanåt och har skolan många surfplattor måste det tas i beaktande att det tar tid att uppdatera både programvara och appar (Henderson & Yeow, 2012, s. 78). Ibland kan det hända att tekniken hänger sig och då gäller det för läraren att vara förberedd på en ”plan B” med andra uppgifter som inte kräver digital åtkomst (Flewitt m.fl., 2014, s. 302).

5.3 Lärarens användning av digitala verktyg i engelskundervisningen

Skolverket (2015, s. 4) skriver att ”lärarens undervisning är den viktigaste faktorn för elevers lärande”. Därför måste alla uppgifter ha ett tydligt syfte tillsammans med målsättning innan läraren överlåter surfplattor till eleverna. Lärarna måste ha goda kunskaper i att stötta elevernas IT-användande och hjälpa dem att skapa ett kritiskt förhållningssätt till digital teknik. Digitala verktyg kan underlätta undervisningen och gynna elevers inläring så länge rätt kunskaper finns (Skolverket, 2015, s. 4). Det gäller att ta fram det bästa ur teknologin för att skapa goda lärandeprocesser och att hålla en bra balans mellan lärandeaktiviteter med traditionell undervisning och digitala verktyg (Flewitt m.fl., 2014, s. 296). Eftersom surfplattor ännu är ett relativt obeforskat område behöver lärarna se till att ta sig an utmaningen att involvera tekniken i sin undervisning bit för bit och efteråt dokumentera effekter och upptäckter. Genom att läsa och ta del av andra lärares erfarenheter är det lättare att orientera sig bland det utbud som finns att tillgå och vara källkritisk för att kunna plocka ut de mest relevanta apparna som passar elevernas nivåer (Banister, 2010, s. 129). Cimermanovas (2013, s. 48) studie visade att lärare uppfattar digital teknik som ett framgångsrikt verktyg för att förenkla planeringsarbetet. Många lärare hävdade dock att digitala verktyg inte främjar språkinläringen i de lägre årskurserna eftersom eleverna först behöver lära sig från traditionell undervisning för att kunna ta till sig olika strategier för teknikanvändande (Cimermanova, 2013, s. 50).

5.4 Elevers motivation och vilja för språk

Redan innan skolåldern använder många barn surfplattor till att leka och kommunicera med dagligen både ensamma och med vänner (Banister, 2010, s. 125). Enligt Kjällander och Moinian (2014) tar eleverna till sig apparnas design och på ett lekfullt sätt omvandlar det som ska läras till egna villkor och förutsättningar. Det blir således ett skifte från att eleverna går från *konsumenter* till *producenter* för att skapa en meningsfull inläring (Kjällander & Moinian, 2014, s. 28). Kjällander och Moinian (2014, s. 29) citerar Gunther Kress (1997) som skrev ”they do not *use* digital media, they *make* it” och med det vill författarna säga att elever omedvetet omvandlar metoder i användandet av digitala verktyg så att det passar dem och inte någon annan. Det är upp till lärarna att skapa sådana möjligheter och tillfällen för att eleverna ska kunna utvecklas.

Kjällander och Moinian (2014, s. 27) skriver om att digitala verktyg kan bli förstådda som ett redskap hos yngre elever att förstå och arbeta självständigt på en individuell nivå. Med hjälp av digitala verktyg kan elevernas motivation och deltagande förbättras eftersom det är något de känner igen och tycker är roligt (Banister, 2010, s. 122). Enligt Henderson och Yeow (2012, s. 83) används ofta surfplattan för enklare spel i de lägre årskurserna eftersom eleverna är i full fart med att utveckla sin läsning och skrivning. Att spela språkinriktade spel på surfplattor ökar elevernas produktivitet och motivation gentemot om de enbart skulle arbeta med andra undervisningsmetoder. Arbete med surfplattor skapar också goda förutsättningar för socialt samspel med andra elever. Tillsammans kan eleverna samarbeta för att reda ut olika uppgifter och genom att kommunicera och ta del av varandras erfarenheter och tankesätt förbättras också språkutvecklingen (Flewitt m.fl., 2014, s. 302; Henderson & Yeow, 2012, s.

84). I vissa fall finns det också möjlighet för eleverna att lära sina lärare nya metoder och tillvägagångssätt gällande användandet av surfplattor. Detta har resulterat i högre självförtroende och en förbättrad koncentrationsförmåga då eleverna får känna sig nyttiga och behövda och för en stund byta plats med läraren (Henderson & Yeow, 2012, s. 84).

Digitala verktyg skapar förutsättningar för att eleverna ska få träna engelska på så många olika sätt som möjligt och elever har chans att komma nära det engelska språket i större grad än vad som var möjligt förr, bland annat genom samtal med elever i andra länder via internet (Pim, 2013, s. 23, 24). Genom att kommunicera med andra har Flewitt m.fl. (2014, s. 301) uppmärksammat att blyga elevers självförtroende växt och att de vågat ta för sig mer i klassrummet sedan lärare börjat använda surfplattor i språkundervisningen.

6. Diskussion

I följande avsnitt diskuteras resultatet med efterföljande metoddiskussion.

6.1 Resultatdiskussion

Syftet med denna litteraturstudie var att ta reda på den digitala teknikens roll i engelskundervisningen för årskurserna F–3. Examensarbetet är främst inriktat mot användandet av surfplattor men även övrig teknik har tagits upp. Varje frågeställning diskuteras var för sig men dessa överlappar och tillsammans skapar de en helhet och förståelse för det tänka syftet.

6.1.1 Vad säger forskningen om digitala verktyg i språkundervisningen i allmänhet?

Banister (2010, s. 122, 129) och Skolverket (2015, s. 4) skriver om de digitala verktygens framfart och att det ännu finns lite evidensbaserad forskning som kan säkerställa några effekter av användandet. De flesta av de analyserade studierna hänvisar till att det inte går att undvika digitala verktyg i undervisningen eftersom det numer står i skolans styrdokument. I Lgr11 (Skolverket, 2011, s. 9) ska eleverna ges tillfälle att arbeta med digitala verktyg i undervisningen. Banister (2010, s. 129) skriver om att tankesätt och processer till att förändra undervisningen är en tidskrävande process men som behöver få ta tid för att utvecklingen ska kunna gynnas så mycket som möjligt och skapa en bra evidensbaserad grund att stå på i framtiden.

Utifrån resultat och teoretiska perspektiv visas en del av hur digitala verktyg används i språkundervisningen. Användandet beror på hur öppen läraren är för nya undervisningsmetoder och dennes trygghet i att använda IKT (Cimermanova, 2013, s. 50). Häkkinen & Kankaanranta (2011, s. 207) skriver att IT-utvecklingen går långsamt, men resultatet efter analysen visar att det är mycket som har förändrats på kort tid. IT som verktyg kan tänkas in med de kognitiva och konstruktivistiska teorierna om att använda tekniken som hjälpmedel (Estling Vannestål, 2009, s. 13). Läroböcker byts ut mot surfplattor med förhoppningar om att elevernas skapande av eget arbete ska bli effektivare och fördjupat (Selander & Kress, 2010, s. 59, 60). Enligt Granath och Estling Vannestål (2008, s. 136) sker detta dock inte lika självklart i språkundervisningen som det gör i den övriga undervisningen. Inom språkundervisningen verkar det vara en mer långsamgående process med att byta ut läroboksbaserade aktiviteter och arbetssätt till digitala verktyg och det verkar vara otrygga lärare som är främsta orsaken (Flewitt m.fl., 2014, s. 302). Det kan handla om osäkerhet gällande undervisning i det engelska språket eller användning av digitala verktyg som spelar in (Cimermanova, 2013, s. 50). Skolan har i andra ämnen de senaste åren gått från

undervisningsmiljöer med instruktionismen med deduktiva lärandemetoder som fokus till att vara mer konstruktiva med induktiva tänkanden. Än lever mycket av den deduktiva metoden kvar i språkundervisningen med mycket läroboksarbete och ”fasta ramar” (Granath & Estling Vannestål, 2008, s. 136). IT som automat ses främst hos de lärare som är osäkra och inte känner att de har rätt kunskaper att luta sig mot. När lärare använder IT som automat behöver de inte bekanta sig närmare med tekniken och det känns förmodligen tryggare att sätta eleverna framför de automatiserade apparna (Estling Vannestål, 2009, s. 13). Estling Vannestål (2009, s. 13) menar att eleverna behöver göra mer än att sitta med IT som verktyg, det vill säga ordbehandlingsprogram eller spel som svarar på rätt eller fel. De måste få se, höra och känna autentiska exempel för att inse vilka möjligheter språk skapar.

I resultatet framkommer det att elever som använder digitala verktyg *extremt* mycket ofta hamnar efter med skolresultat och att de eleverna oftast mår sämre än sina klasskamrater som inte använder internet lika mycket (Skolverket, 2015, s. 3). Skolverkets rapport (2015) redovisar resultat från PISA, OECD (2015) och några nationella analyser. Deras resultat visar att svenska elever sitter mer framför digitala verktyg än vad elever i de flesta andra länder i Europa gör. För att inte effekterna ska fortsätta negativt är det viktigt att lärarna ser digitala verktyg som ett hjälpmedel i kombination med traditionell undervisning menar Skolverket (2015, s. 2). I analysen för detta examensarbete var det dock bara Skolverket (2015) som uttryckte oro för hur effekterna kan komma att bli om ett antal år längre fram när resultaten redan nu visar på en negativ resultatkurva. Dessa negativa resultat beror på författarnas jämförelse av skolans internetanvändning med de nedåtgående PISA resultaten. Flewitt m.fl. (2014), Henderson & Yeow (2012), Banister (2010) och Cimermanova (2013) nämner för- och nackdelar men visar inte någon oro för att digitala verktyg skulle kunna bli ett problem längre fram.

Användning av digitala verktyg är en uppåtgående trend som kommer hålla i sig eftersom våra vardagliga liv blir alltmer beroende av tekniken (Banister, 2010, s. 129). Det finns många exempel på hur tekniken påverkar vårt vardagliga liv. Bland annat så hanterar många bankärenden, kommunicerar på diverse sätt, letar sig fram på okända vägar eller lär sig nya språk med hjälp av digitala verktyg. Resultatet beskriver från flera håll (Flewitt m.fl., 2014; Henderson & Yeow, 2012; Banister, 2010) surfplattor som en variationsrik, ny tillgång för skolorna. Surfplattans flexibla förutsättningar skapar nya dimensioner av att skapa en varierande och språkrik undervisning redan i grundskolans tidigare år. Apparnas olika inriktningar och teman hjälper läraren att möta läroplanen på nya sätt och läraren har möjlighet att ladda hem de appar som passar bäst för gruppen och det finns goda förutsättningar för att individanpassa undervisningen (Flewitt m.fl., 2014, s. 302). Surfplattan kan ses som ett mobilt redskap för språkundervisningen och kan handla om allt från att läsa och skriva på engelska till att prata med andra elever i länder utanför Sverige. Sett ur den sociokulturella teorin och IT som arena där kommunikation ses som främsta redskap, är det endast de deltagandes fantasi som sätter gränser för användandets möjligheter (Estling Vannestål, 2009, s. 13).

6.1.2 Hur kan lärare arbeta med digitala verktyg i språkundervisningen?

I Lgr11 (Skolverket, 2011, s. 9) står det att det är skolans uppdrag att ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper och färdigheter genom varierande och kreativ undervisning. För att eleverna ska kunna orientera sig i vår moderna värld behövs kunskaper om digitala verktyg (Flewitt m.fl., 2014; Henderson & Yeow, 2012; Banister, 2010). Flera av de analyserade studierna visar att användandet av digitala verktyg och IKT ökar i skolan. För att lyckas motivera tveksamma lärare till att använda IKT måste skolan fortsätta göra stora satsningar.

Skolan behöver också ta ansvar över vidareutbildningar och att rätt utrustning finns med laddstationer, teknisk support och andra nödvändigheter för att användningen ska flyta på så smidigt som möjligt (Skolverket, 2015, s. 4; Cimermanova, 2013, s. 46). Lärare behöver också utgå från elevernas förkunskaper och intressen för att planera och genomföra sin språkundervisning med hjälp av IKT. Estling Vannestål (2009, s. 22) diskuterar att läraren behöver vara ordentligt förberedd inför lektionerna och ha reservplaner i bakhuvudet om tekniken krånglar. Detta skulle bli ett omöjligt arbetssätt om lärarna inte redan från början har fått rätt kompetensutveckling och förförståelse för hur IKT fungerar och vad dess förutsättningar och begränsningar är.

Lärarna i Henderson och Yeows studie (2012, s. 87) ser IKT som ett variationsrikt hjälpmedel för elevernas kunskapsutveckling och låter eleverna ta plats och utforska appar och internetsidor. Det sociokulturella perspektivet utgår från att se lärande som en process som inte sker individuellt, utan förespråkas ske i gruppssammanhang för en heltäckande inläring. Med utgångspunkt ur *IT som arena* samt det sociokulturella perspektivet uppmantras eleverna att tänka till själva och testa sig fram till hur de ska komma vidare till nästa nivå. (Estling Vannestål, 2009, s. 13). Genom att ta hänsyn till elevernas intressen och förkunskaper hemifrån är det lätt att komma igång och arbeta med surfplattor i språkundervisningen (Lundberg, 2011, s. 35). Det finns många olika sätt att tillämpa surfplattor på och i resultatet ges många olika förslag på hur lärare kan integrera digitala verktyg i undervisningen. Beroende på årskurs och hur långt eleverna kommit i sitt engelska språk kan lärare låta dem söka information, se filmer, skriva berättelser, dramatisera, spela spel eller använda appar som är inriktade mot det engelska språket (Banister, 2010, s. 128).

För att digitala verktyg ska kunna gynna språkundervisningen krävs det att lärare har rätt kunskaper och innehar ett kritiskt förhållningssätt till användandet (Skolverket, 2015, s. 4). Trots tillgången till digitala verktyg på skolorna idag innebär det inte att det är lättare för lärare att använda dem. Lundberg (2011) menar att många lärare känner att kompetensen saknas och att det finns ett alldeles för stort utbud att tillgå och välja bland. Det krävs träning och ett stort engagemang innan de kan sätta igång med IKT och tiden är något som de flesta lärare känner att de har ont om. Hos många av lärarna blir det därmed ett bortprioriterat område och med tanken att det är lättare att använda sig av invanda undervisningsmetoder. För dessa lärare rekommenderar Lundberg (2011, s. 96, 97) att se den resurs som surfplattor och övrig teknik innebär. Det finns många välutvecklade och trovärdiga hemsidor som lärare kan hämta hem material ifrån. Det kan vara till fördel att använda sig av ett par, tre stycken och hålla sig till dessa i början innan läraren känner sig trygg i arbetet med IKT. Genom att använda ett fåtal appar i början är det lättare för lärare att orientera sig och bli källkritiska till de mindre användbara apparna (Banister, 2010, s. 129). Cimermanovas (2013, s. 49) studie visade att lärare som börjat använda digitala verktyg efter ett tag blev tryggare och mer självsäkra i användandet vilket resulterade i att de också började hitta nya ingångsvägar för teknikens roll i fortsatt undervisning. Tillsammans med elevernas ökade motivation skapas därmed en rad fördelar såsom ökad förståelse och att möta läroplanen på nya sätt i språkundervisningen (Pim, 2013, s. 39; se även Flewitt m.fl., 2014, s. 302).

6.1.3 Hur påverkas elevernas motivation i användandet av digital teknik?

Då många barn börjar använda tekniken som väldigt små har det resulterat i att de flesta elever ser positivt på användandet av surfplattor i undervisningen eftersom de känner igen fenomenet (Banister, 2010, s. 125). Det är därför viktigt att skolan tar del av deras motivation till att jobba med IKT (Häkkinen & Kankaanranta, 2011, s. 207). Som tidigare nämnts i Lgr 11s (2011, s. 34) kursplan för engelska väldigt lite om hur digitala verktyg ska användas i

undervisningen. Det som formuleras är att eleverna ska kunna använda olika hjälpmedel för att utveckla kunskaper i att anpassa sitt språk. Det Kjällander och Moinian (2014, s. 28) säger om att barnen har lättast att ta till sig och lära sig nya språkliga inputs i de lägre åldrarna låter logiskt. Privata observationer från tidigare studier innan denna har visat att eleverna är som mest positiva och efterfrågande nya språkliga erfarenheter ju längre ner i årskurserna observationerna skett i. Därav har det Kjällander och Moinian (2014, s. 29) nämner om att eleverna går från konsumenter till producenter och att de själva producerar sin inläring med hjälp av digitala verktyg blivit verkliga erfarenheter. Lundberg (2011, s. 99) menar att det krävs ett aktivt engagemang och en stimulans för att lära sig ett nytt språk. Tidigt användande av IKT skulle bidra till en förbättrad, naturlig språkmiljö där eleverna har möjlighet att vidareutvecklas effektivare på ett roligare sätt. Flewitt m.fl. (2014, s. 296) menar att elevernas utveckling förbättras när de får chans att reflektera på egen hand i det författarna kallar för ”öppna appar”. Öppna appar är appar där eleverna får möjlighet att kritiskt reflektera och tänka till i spel och aktiviteter de jobbar med på sina surfplattor. Det finns aldrig några direkta eller givna svar och därmed får eleverna sätta sina kunskaper i nya perspektiv och det blir också lättare för dem att minnas de nya kunskaperna. Det är den typ av teknikanvändande som Granath och Estling Vannestål (2008) kallar för IT som arena och IT som verktyg (Estling Vannestål, 2009, s. 13).

IKT ger eleverna en förbättrad förståelse för omvärlden menar Selander & Kress (2010, s. 64). Däremot är det viktigt att tänka på att allt användande behöver vara välgenomtänkta med bearbetade syften så att de digitala verktygen inte blir ett oreflekterat inslag i undervisningen som dyker upp här och där (Estling Vannestål, 2009, s. 23). Granath m.fl. (2008, s. 126) poängterar att lärare måste se IKT-baserad undervisning som ett kommunikationsverktyg likväl som informationsöverföring. Idag är möjligheterna många och läraren kan ta in ”världen i klassrummet” genom att låta eleverna chatta, prata och ha kontakt med andra elever runt om i världen. På det sättet blir eleverna ”tvingade” till att använda det engelska språket och därmed utvecklas också ordförrådet och grammatiken i snabbare takt. Intressant att nämna är det Flewitt m.fl. (2014, s. 301) uppmärksammade gällande blyga elevers ökade självförtroende efter att ha kommunicerat med människor i andra länder. Eleverna sågs som mer självsäkra och vågade ta fler chanser än vid enbart traditionell språkundervisning.

Resultatet från det här examensarbetet visar att elever som använder surfplattan i skolarbetet har högre tendens att avsluta sina arbeten eftersom de har lättare att ta till sig det de ser eller hör på surfplattan (Flewitt m.fl., 2014, s. 302, 303). Surfplattor öppnar upp för ökad motivation, koncentration och självständighet eftersom eleverna själva får en chans att visa vad de går för. Att koncentrationen ökar visar sig när eleverna flera gånger om försöker att testa på en och samma nivå eller olika delar i ett spel för att komma till nästa nivå; hade uppgiften stått i en lärobok hade de gett upp snabbare (Banister, 2010, s. 125; Flewitt m.fl., 2014, s. 302).

6.2 Metoddiskussion

Detta avsnitt diskuterar examenarbetets begränsningar. Examensarbetet är en systematisk litteraturstudie vilket har inneburit att sökningen av data gjorts systematiskt med vissa avgränsningar. Avgränsningarna skedde utifrån valda sökord och med krav på att källorna inte skulle vara äldre än 10 år. Den största begränsningen blev tidsaspekten. Studien genomfördes under tio veckor som blev intensiva och stressiga för att hinna med inom de givna tidsramarna. Villkoren för övriga begränsningar hade kunnat undvikas eller mildras utan tidsbegränsning. Tidsbegränsningen kan ha påverkat studiens resultat och validitet eftersom det är lättare att göra slarvfel samt att forskaren inte hinner göra lika noggranna kontroller som vid studier utan tidsbegränsning. Med mer tid kunde sökningarna ha gjorts med andra

sökord och med en mer omfattande struktur vilket hade kunnat leda till andra resultat och förbättrad validitet.

Inför studien var det svårt att hitta relevant data och förklaringarna kan vara många. Exempelvis kan fel sökord ha använts eller så handlar det om att surfplattor är så pass nytt inom skolan så att det inte finns särskilt mycket forskning på det. Hade sökordet *surfplatta* använts hade säkerligen ett annat utbud visats men tyvärr dök inte det ordet upp i tanken förrän långt senare. För att skapa en god reliabilitet har samma sökningar gjorts på flera olika databaser. Dessutom ökar examensarbetets reliabilitet av att alla inkluderade artiklar är aktuella och inte äldre än tio år. Det var svårt att finna relevanta artiklar skrivna på svenska men utbudet av svensk forskning var förhållandevis god. Ett par av de utvalda studierna berörde inte syftet och frågeställningarna som önskvärt men var på ett eller annat sätt ändå relevanta tack vare deras statistik eller ur annan forskningsaspekt. Därför är även de med i resultatdelen.

De analyserade källorna drar åt flera håll och därför har det också varit svårt att säkerställa slutgiltiga svar på frågeställningarna. Med mer preciserade frågeställningar hade det blivit lättare att säkerställa resultat och få fram mer tydliga slutsatser. Frågeställningarna drog åt många håll därav blev det svårare att fördjupa och inrikta sig åt endast ett område. Därför upplevdes känslan av att vidröra på ytan utan djupare kunskapsbreddning och till ett annat arbete skulle det vara till fördel att specificera sig åt antingen lärarperspektivet eller elevperspektivet.

7. Slutsats

De flesta av de analyserade studierna visar att användande av digitala verktyg och surfplattor främjar elevernas motivation och produktivitet men det förutsätter rätt mängd användning. Något jag har sett under mina VFU-perioder är att många elever som har koncentrationssvårigheter lättare kan fokusera och koncentrera sig framför surfplattor. När de får arbeta med surfplattor försvinner de in i sin egen värld och vill fortsätta jobba framåt. Eleverna är ivriga att visa sina nyfunna kunskaper för läraren och de minns uppgifterna vid ett senare tillfälle när det är dags att repetera arbetsområden. Det är viktigt att eleverna får en förståelse för hur vilken tillgång språk är och hur olika språk ökar det fortsatta livets förutsättningar. Eleverna behöver kunna använda språk och förstå att det är en process som pågår livet ut.

För att öka elevernas motivation för språk skulle lärare behöva våga mer och ta steget att skapa en mer induktiv undervisning där eleverna får lära sig se språkinläringen som en livslång process med enorma möjligheter. Att utnyttja IKT i språkundervisningen underlättar elevernas språkinläring och det främst eftersom eleverna gärna ser aktiviteter med surfplattor som en lekfull aktivitet snarare än undervisning. De blir således mer mottagliga för ny kunskapsinhämtning när de inser att de på ett kreativt och lekfullt sätt kan lära sig ett nytt språk. IKT-användande ökar också förutsättningarna till förbättrat socialt samspel med en bredare och mer öppen världsbild. Med tidskrävande processer kan tänkas att lärare måste ta sig och även få tid att sitta ner för att utveckla sin IKT-undervisning. Lärare behöver få möjligheter till kurser som vidareutvecklar deras kunskaper för att våga ta steget ut i den teknikbaserade skolan. Det är viktigt att läraren bygger upp syften och målsättningar för alla aktiviteter i klassrummet, oavsett om de är IKT-baserade eller inte. Lärare som baserar sina beslut på genomtänkta pedagogiska överväganden kan på ett bättre sätt utnyttja den kapacitet som står till buds och också stimulera eleverna till ett mer varierat och förhoppningsvis mer lustfyllt språklärande.

7.1 Fortsatt forskning

Denna studie har främst fokuserat på användandet av surfplattor i engelskundervisningen men berör även övrig digital teknik. Eftersom digital teknik inom skolan är förhållandevis ny så finns ett behov av fortsatt forskning inom området, inte bara gällande surfplattor utan även annan aktuell teknik. En rad frågor har uppkommit under det här arbetet: kommer språkinläringen gå snabbare och göra det enklare för eleverna med hjälp av digital teknik? Hur kommer användandet av digital teknik i skolan påverka familjerna utanför skolan? Hur ska klasskillnad, både i och utanför skolan, kunna undvikas när digital teknik blir ett allt vanligare hjälpmedel i undervisningen? Empiriska studier, exempelvis fallstudier, skulle kunna göras för att se om användning av surfplattor ökar elevernas motivation för språkinläring samt hur eleverna på lekfulla sätt kan arbeta med språk med hjälp av digitala verktyg. Fortsatt forskning kan komma att visa nya upptäckter på vilka effekter den digitala teknikens roll innebär i språkundervisningen. Med fler svenska forskningsresultat och rapporter skrivna på svenska skulle osäkra lärares kunskapsnivåer kunna öka och tryggheten växa gällande att använda digital teknik i sin språkundervisning.

Referenser

- Banister, S. (2010). Integrating the iPod Touch in K–12 education: Visions and vices. *Computers in the Schools*, 27(2), s. 121–131. Hämtad från: <http://www-tandfonline-com.www.bibproxy.du.se/doi/abs/10.1080/07380561003801590> (hämtad 2016-11-23).
- Cimermanova, I. (2013). Primary School Education and Computer Assisted English Language Learning. *Journal of Arts and Humanities*, 2(11), 44. Hämtad från: <http://theartsjournal.org/index.php/site/article/view/238/202> (hämtad 2016-11-23).
- Eriksson Barajas, K. Forsberg, C. & Wengström, Y. (2013). *Systematisk litteraturstudie i utbildningsvetenskap. Vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Estling Vannestål, M. (2009). *Lära engelska på internet*. Lund: Studentlitteratur.
- Flewitt, R., Messer, D., & Kucirkova, N. (2014). New directions for early literacy in a digital age: The iPad. *Journal of Early Childhood Literacy*, 1468798414533560. Hämtad från: <http://oro.open.ac.uk/42488/1/Flewitt,%20Messer,%20Kucirkova,%202014,%20new%20directions%20for%20early%20literacy,%20the%20iPad%20DOI%201468798414533560.full.pdf> (hämtad 016-12-12).
- Granath, S. & Estling Vannestål, M. (2008). IT I språkundervisningen i teori och praktik. I S. Granath, B. Bihl, & E. Wennö (red.) *Fönster mot språk och litteratur*, s. 125–149. Karlstad: Centrum för språk och litteraturdidaktik.
- Henderson, S., & Yeow, J. (2012, January). iPad in education: A case study of iPad adoption and use in a primary school. *System science (hicss), 2012 45th hawaii international conference on*, s. 78–87. IEEE.
- Häkkinen, P. & Kankaanranta, M. (2011). Undervisningsteknologi – möjligheter och motstånd. I *Allmändidaktik – vetenskap för lärare*, s. 205–216. Lund: Studentlitteratur AB.
- Karlsson, R. (2007). Om att verifiera undersökningsresultat. I Dimenäs, J. (red). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket-vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*, s. 247–256. Stockholm: Liber AB.
- Kjällander, S., & Moinian, F. (2014). Digital tablets and applications in preschool. Preschoolers' creative transformation of didactic design. *Designs for learning*, 7(1), s. 10–33. Tillgänglig: <http://www.designsforlearning.nu/articles/abstract/10.2478/dfi-2014-0009/> (hämtad 2016-11-15).
- Larsen, A. (2009). *Metod helt enkelt - en introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Gleerups Utbildning.
- Lundberg, G. (2011). *De första årens engelska*. Lund: Studentlitteratur.
- OECD (2015). *Students, Computers and Learning: Making the Connection*. Paris: OECD Publishing. Hämtad från: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264239555-en> (hämtad 2016-12-26).

Pim, C. (2013). Emerging technologies, emerging minds: digital innovations within the primary sector. G. Motteram (red.) *Innovations in learning technologies for English language teaching*, s.43–63. London: British Council. Hämtad från: <http://202.74.245.22:8080/xmlui/handle/123456789/281> (hämtad 2016-11-11).

Selander, S. & Kress, G. (2010). *Design för lärande – ett multimodalt perspektiv*. Stockholm: Norstedts förlag AB.

Skolverket (2015). *It-användning och elevresultat i PISA 2012*. Hämtad från: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3504> (hämtad 2016-11-15).

Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Fritzes.

Bilagor

Bilaga 1

Tabell 2: Sökutfall

Databas	Sökord	Antal träffar	Urval	Efter urval	Läst sammanf.	Läst fulltext	Använd litteratur/ motivering
Google scholar	Primary school education and computer assisted English language learning	1	0	1	1	1	Cimermanova, I. (2013).
Google scholar	iPad, "elementary school", "language education"	276	0	0	4	0	Motsvarade inte begränsningarna
Google scholar	iPads, "secondary language", English, "elementary school"	29	"digital tools"	5	2	0	Motsvarade inte begränsningarna
Google scholar	"Susanne Kjällander"	77	0	0	2	1	Kjällander, S., & Moinian, F. (2014).
EBSCO host	iPads, "secondary language", English, "elementary school", "digital tools"	146	peer review, full text	50	4	0	Motsvarade inte begränsningarna
Skolverket	"It användning", Skolresultat	132	0	0	2	1	Skolverket (2015).
Skolverket	IT, språkundervisning	12	0	0	3	0	Motsvarade inte begränsningarna
Google scholar	"digital teknik", lågstadiet, engelska	56	0	0	0	0	Inte relevant för ämnesområdet
Google scholar	iPad, "early primary"	173 000	0	0	4	1	Flewitt, R., Messer, D., & Kucirkova, N. (2014).
Google scholar	"Integration the iPod touch i K-12 education"	1	0	1	1	1	Banister, S. (2010).

Bilaga 2

Tabell 3: Relevansbedömning inför inläsandet av resultat

	Fråga	Ja	Nej
1	Är syften med studien/artikeln beskriven?		
2	Tar studien/artikeln hänsyn till några etiska aspekter?		
3	Överensstämmer resultatet med syftet?		
4	Finns det en diskussion?		
5	Är validitet och reliabilitet beskrivna?		
6	Nämner studien/artikeln något om IKT eller digitala verktyg gällande undervisning i engelska åk 1–3?		
7	Diskuterar studien hur digitala verktyg kan främja språkinläring?		
8	Jämförs digitala verktyg med traditionell undervisning?		
9	Är resultaten pålitliga?		
10	Är resultaten trovärdiga?		
11	Är studien/artikeln relevant för att besvara mina frågeställningar?		

Tabell 4: Relevansbedömning inför inläsandet av resultat

Artikel	Handlar artikeln om digitala verktyg?	Gäller artikeln för årskurserna F-3?	Handlar artikeln om surfplattor?	Hänvisar artikeln till engelskundervisning?	Kommentar